

Solkraft – lösning istället för svartmålning

Solkraft i Skellefteå, staden med drygt 70.000 invånare, fortsätter att visa hur människor som inte anses platsa i samhälle istället blir behövda och ingår i ett sammanhang. Ryktet sprider sig inte minst utomlands. Under det senaste året har Solkraft haft besök från flera kommuner i Murmansk, Karelen och Slovenien.

Delegationerna studerar hur det går till när tusen och åter tusen människor, som även i andra europeiska samhällen anses som icke önskvärda och tärande, istället arbetar, bor bra och betalar skatt. Delegationen från Murmansk bestod av över 20 personer som stannade i tre dygn för att utbyta erfarenheter om hur psykiatrins patienter, missbrukare, tidigare kriminella och andra kan bryta den sociala isolering de ofta lever i.

Samma sak med besöken från Karelen och Slovenien. Hur går det till när människor med funktionsvariation börjar arbeta? Hur skapar man ett tätt samarbete med civilsamhällets organisationer på lokal nivå? Hur undviker man hindersinriktad byråkrati? Sedan gör Solkraft motsvarande besök hos gästerna i deras hemländer för att ta del av deras erfarenheter och än mer kunna utveckla varandras verksamheter.

I 15 år har jag följt Solkraft och sett hur kommun, landsting och stat samarbetar runt enskilda människor, ibland även tillsammans med arbetsgivare och fackföreningsrörelse. Kraften som då uppstår går inte att överskatta.

När övriga Sverige, inte minst somliga politiska partier och delar av media, tycks tävla i vem som kan svartmåla mest vad gäller främlingsfientlighet, psykiatrins patienter, kriminalvårdens intagna med flera blir deras påståenden ofta farligt förenklade.

Vid Solkraft i Skellefteå frågar man sig istället vad som finns att göra för att hitta lösningar. I takt med ökande kunskap blir de allt mer kunniga och tillförlitliga.

Det är ingen dagslända. Verksamheten har funnits sedan början av 80-talet, när mentalsjukhusen började läggas ner. I många kommuner glömdes patienterna bort. År efter år därefter, när Socialstyrelsen gjorde tillsyn om hur reformen efterlevdes, hamnade Skellefteå och deras Solkraft alltid i topp. Där slapp de tidigare patienterna, till skillnad från i många andra kommuner, fortsätta leva som bortglömda kroniker. Istället erbjöds de, enligt psykiatrireformens intentioner, människovärdiga liv. De drog även in andra grupper som missbrukare, arbetsskadade eller de som gått in i väggen i samma process.

Senast var det Skolverket som i november gjorde ett studiebesök vid Solkrafts sågverk i Skelleftehamn och därefter SKL. Där får elever vid gymnasieskolor, som strular med destruktiva liv som följd, åka buss varje morgon till sågen som ligger en bit utanför centrum. I fabrikslokalen finns även klassrum, där har de sina lektioner. Där kan eleverna även möta före detta missbrukare, kriminella och andra som kan tala av egen erfarenhet och lära sig de förödande konsekvenserna av sådana liv. Eller också möter de några ensamkommande flyktingar vid samma såg, som utbildar sig till svetsare och garanterat får jobb. När de lär känna varandra upphör främlingsfientligheten.

Fler borde åka till Solkraft för att lära sig att se möjligheter istället för hinder.

Text: Leif Stenberg

Bild: Gudrun arbetar med att göra i ordning papperspåsar som används vid försäljning i Solkrafts Hälsans trädgård.

Fotograf: Christina Ericsson.

